

Barcode - 9999990811276

Title - Chandrabhan Ane Surbhan

Subject -

Author -

Language - gujarati

Pages - 43

Publication Year - 0

Creator - Fast DLI Downloader

<https://github.com/cancerian0684/dli-downloader>

Barcode EAN.UCC-13

9999990811276

ચંદ્રભાગું અને સુરભાગું

અન્નેની વેલ સાથે.

કિમત રૂ. ૧૦૦ ખન ૧૯૧૬.

ગુજરાત વિધાપન ગ્રંથાલય

[ગુજરાતી કોપીરાઇટ વિભાગ]

અનુક્રમાંક ૮૨૧

વાર્ષિક

પુસ્તકનું નામ ૨૫૬૮.૩૧ રૂ. ૨૨૩૦.૩૧

વિષય ૮ - : ૪

ચંદ્રલાઙ્ણ અને સુરલાઙ્ણ.

જાનોની વેદ સાથે.

રચનાર પીર શમસ.

(ગુજરાતીમાં) આવૃત્તિ ? લી નકલ ૫૦૦.

પ્રભુ કરનાર,

મુખી લાલલભાઈ હેવરાજ.

ધી ખોળ સિંહી છાપખાનું,

૧૧૩, પાલખી મહોલા મુંબાદ.

ALL RIGHTS RESERVED.

આ યુક મેનેજર વલ્લીલાઈ નાનશ્યાએ ધી ખોળ (સિંહી પ્રેષ, ૧૧૩,
પાલખી મહોલા, મુંબાદ નં. ૬ માં મુખી લાલલભાઈ હેવરાજ માટે
ખાપી અને મુખી લાલલભાઈ હેવરાજે ધી ખોળ સિંહી પ્રેસ
૧૧૩, પાલખી મહોલા, મુંબાદ-૬ માં ૫૮૮ ડરી

સંવત ૧૯૭૫.

સન ૧૯૯૬.

ગુજરાત વિદ્યાપીઠ
ગુજરાત માનવાદ
ગુજરાતી કોપીરાઇટ-અન્ડ-
૧૯૯૨

પ્રસ્તાવના.

—૧૪૦—

શીયા છમાભી છરમાધલી પોરાની પુરીયેભાં પીર શમ્ભસતું નામ ૨૩ મું
આવે છે. તેઓ સાહેબ છ૦ સ૦ ચહુદમા સધકાભાં દીરણથી હીનુસ્તાનમાં બોધ
અર્થે આવ્યા હતા અને પંજાબમાં મુલ્લતાન તરફ તેઓએ પોતાનો બોધ ચાલુ
કર્યો હતો.

પીર શમ્ભસ “શમ્ભસ તખ્રેઝ” તરીકે વધારે જાણીતા છે. તેઓ મારાઠી લાઈ
નના એક જગ લહેર પીર ગણ્ણાધ ગયા છે નેમને ૧૬૦૬ મુસ્લિમાન સરવે આને
ધણ્ણાજ માનથી બાદ કરે છે.

પીર શમ્ભસે ધણ્ણાએક મોળજા કરેલા છે જેવા કે,

૧. માણુસને જીવનું કરવું.
૨. કાગળની હેડો કરી દીયાભાં તરાવવી.
૩. પોતાના અંગની ખાલ ઉતારી આપવી.
૪. સુર્યને નીચે બોલાવી મંગાવવો.
૫. વિવિધ ઇપ ધારણ કરવાં.
૬. ધર્માનુંસાર જવું આવવું.
૭. મતુજ્યને એક બોકથી સીંગડા ઉત્પન્ન કરવા.

ઉપરના મોળજાને કદાચ ચાલુ ઝમાનો ગપાટો સમજે અગરતો આપણા પાક
દીનના વીરોધીઓ જુહું કહે પણ ઉપરની ૧-૩-૪ બાબતો અન્ય પ્રસીધ પુરસ્તકોભાં
પણ જણાઈ આવે છે અને એક મારાઠની ટેંન ૫૨ પહોંચેલો શખ્સ ઉપરની સર્વ
બાબતો કરી શકે તેમાં કાંઈ નવાધ નથી એમ અહિંશાનીયો કંઈ શકે છે.

“અનવર કાવ્ય” નામે અહિંશાન સંખ્યાંધી વિવિધ ગજલો, ભજનોવાળી
યુકુના કર્તાં કાલ્ય અનવર દીશાચાભાં ૬૦ પીર શમ્ભસ વિષે લખે છે કે:—

“શમ્ભસતશ્રેષ્ઠ પરમેશ્વરનો ખરો આશક ઇકીર હતો, તે કથરસ્તાનમાં પડી રહેતો
હતો, એક દિવસે બાદશાહનો છોકરો ભરી ગયો તેથી બાદશાહે તમામ શાસ્કારોને
બેગા કરી હુકમ કર્યો કે “તેને જીવતો કરો, નહીં તો બધાને મારી નાખીશ.”
આવા હુકમથી શાસ્કારો મુવાને જીવતો કરે એવા માણુસની શોધ કરવા લાગ્યા તે
કથરસ્તાનમાંથી આ શમ્ભસતશ્રેષ્ઠ મળી આવ્યો અને તેને બાદશાહ અંગળ ખડો કર્યો
શમ્ભસતથરને શરીરાતમાં જાહેર કર્યું કે “હું આંદોલનને જીવતો કરીશ અને આ

અધા શાસ્ત્રકારોને ભરતા બચાવીશું પણ અને ખાતરી છે કે તમે અધા શાસ્ત્રકારોને અને મારશો ” અધાએ કહ્યું કે “ અમે તને કાંઈ નહી કરીએ.” ત્યારે શસ્ત્રબરેજને છોકરાના મડદાને કહ્યું “ કુમ બેધજની ” (ઉઠ માગ હુકમથી) આ શબ્દોથી છોકરો જીવતો થયો. પછી શાસ્ત્રકારોએ વાંધો ઉઠાવ્યો કે ખુદાના હુકમથી ઉઠ ઓવું નહી હલેતાં મારા હુકમથી ઉઠ ઓવું તેણે કેમ કહ્યું ? માટે તે ધર્મ વિરુદ્ધ ચાહ્યો. શાસ્ત્રકારોની આવી શીખમણીથી બાદશાહે હુકમ કર્યો કે “ શસ્ત્રબરેજના શરીરની ખાલ માં ધાસનો લુકો ભરો અને તેને કોરડા મારો ” આ શબ્દો સાંભળી શસ્ત્રબરેજને પોતાના હાથેજ માથાથી ! તે પગ સુધી પોતના શરીરની ચામડી ઉતારી નાખી અને કહ્યું “ લોચામડી અને તેમાં ધાસ ભરી ઇટણનો માર મારો ” આટલું એલી શસ્ત્રબરેજ હાડમાંસના ઇપમાં ચાહ્યો ગયો, શરીરની આવી સ્થિતીમાં તે ગામમાં અને જંગલમાં ફરવા લાગ્યો, તેના વિચીત્ર અને ગંદકી ભરેલા દેખાવથી લોકો તેને પાસે આવવા હેતા નહેતા, એક હિંસે કોઈને ત્યાંથી કાચો ખોરાક તેને મળી આવ્યો, તે પકાવવા માટે હેવતા માગવા લાગ્યો; પણ કોઈએ આપ્યો નહી ત્યારે તેણે સુધેને કહ્યું કે “ તું આ મને શેકી આપ ” આવા તેના હુકમથી સુધે નીચે આવ્યો સુધેના તાપથી શસ્ત્રબરેજને પોતાનો ખોરાક શેકી લીધો, સુધે નીચે આવવાથી લોકો ધણ્ણા દુઃખી ચૂવા લાગ્યા તેથી મહંમહ પેગંબર ત્યાં હાજર થયા અને શસ્ત્રબરેજને કહ્યું “ શા માટે તમે આમ દુનિયાને સતાવો છો ? સુધેને હવે રજ આપો ” પછી શસ્ત્રબરેજને સુધેને રજ આપી કે સુધે ઉપર ગયો, આવી સ્થિતીમાં શસ્ત્રબરેજને પોતાની જંદગી ખતમ કરી.”

ઉપર જણાવેલ સાતે મોળજાનું વણુંન ધર્મભાઈલી ધર્મ શાસ્ત્રમાં વીગતવાર મલી આવે છે. કાળુ અનતરે જણાવેલ ઉપરની બાબતો જગ જહેર છે. જ્યારે બાકીની બાબતો મુરીદાને લગતી હોછ તેમના મુરીદાએ એટને શીયા ધૂમામી ધર્મભાઈ લીધોમાં જળવાછ રહેલા છે.

“ કાગળની હોડી કરવા ” બાબતની હકીકત ધર્મભાઈલી ધર્મ શાસ્ત્રમાં જણાવેલ છે અને તેવી હોડીમાં પીરને ફરતા બાવદીન નામના એક મોટા સંધ્યાદે ફેખલાવથી જોવાથી પીરના ફરમાનથી તેના કરણીના ફળિપ બાવદીનને શીગણું થઘ ગયાં હતાં અને આખર પીરની મારી માંગવાથી શાંગણ્ણા એસી ગયા હતા. ચોપટ ઇપ થઘ સુરજ રાણીના મુલકમાં બોધ કરવા પીર શસ્ત્ર ગયા હતા અને ત્યાં ખાતે અનેક જનોને બોધ કર્યો હતો.

પીર શસ્ત્રને કુલ ચોવીસ મુલકમાં બોધ કરેલો કહેવાય છે. પંજાબના શસ્ત્રસીયા પીર શસ્ત્રના બોધિલા છે એટનું નહી પણ તેઓએ ગુજરાત કાઠીયાવાડ સીંધ, કંબણ, વગેરે જગોએ પણ ફરી બોધ કરેલો છે કારણુંકે પીર શસ્ત્રને ગુજરાતી

કંઈ, સીધી સરવે ભાષામાં દ્વિતીય રચેલું છે. નોરતામાં ગવાતી ગમણીયોના રામની હકીકતી લાઇન પરની પીર શાખસની રચેલી ગરથીયો મશહૂર છે) તેમજ અદ્ય પ્રેકારી લેલું માર્ગેઝી શાસ્ત્ર પણ પીર શાખસે રચેલું છે તે કીનાય અનેક આરક્ષતી અને હકીકતી શાનથી ભરપુર શાનો અને અંથો તેઓએ રચેલા છે.

આ યુક ચંદ્રભાણ અને સુરભાણ નામનું અંથ પણ પીર શાખસે પોતાના એ ચેલાઓની યાદમાં લખેલ છે અને તેમાં બને ચેલાની જોનકેશાનીનું વર્ણન કરવામાં આવેલ છે. પોતાના અનેક મુર્રાદોમાં જનમાલની પરવા નહી કરનાર આ એ શાખસોએ પીર શાખસના ચેલા ગણ્યાવાતું માન મેળવેલું છે નેમ કે:—

ચંદ્રભાણ સુરભાણ એ અંધવા,
ગુર શાખસના ચેલા કહેવાય.

મજકુર અને લાઇઓએ પીર શાખસના ઇરમાન પર પોતાની જન આપી પીર તરફની પોતાની અચુક વક્ષાદારી બતાની છે અને પીર શાખસે પોતાની કુદરતે ક્રમાલથી તેઓને જીવતા કરી પોતાનું અને પોતાના ચેલાઓનું મહાત્મ વધારી જગતમાં અચોટ ફાખલો એસાડેલ છે.

“સગાળશા” કે “નરસીંહ મહેતા” કે “મીરાંધાદુ” એ પોતાના યુરના ઇરમાન પર સત્યને ખાતર જન કુરથાન કરવાની વાતો આપણે હીનું શાસ્ત્રોમાં વાંચ્યાયે છીએ તેમજ ૫૦ દ્વિતીય હુસેન સાથે ૭૨ જણ્યાએ સંદર્ભ થયાની વાતો આપણે વાંચ્યાયે છીએ અને તેઓને લોકો આજ ધણ્યાજ માનની નજરથી જુઓ છે. તેનું કારણ નપાસીયે તો ફક્ત એમજ જણાશે કે તેઓએ પોતાના યુરના ઇરમાનો પર શાંકાના દ્વિતીયી નહી જોતાં ચું કે ચાં કર્ચ વગર પોતાનું સર્વર્સ્વ અપ્રાણુ કરેલ છે. આવા સમૃદ્ધે વીમાસણુમાં રહેનાર આજ સુધી હાથ ધસના રહ્યા છે એમ ઉપર જણ્યાવેલ મહાત્માઓના દ્રષ્ટાંતોએ સીધ કરી આપ્યું છે. એજ સત્યના રસ્તા પર થન ગયેલા ચંદ્રભાણ અને સુરભાણે પણ પોતાની જન્મગી પીરના એલ પર આપી ઉપરના મહાત્માઓના દ્રષ્ટાંતોમાં ઉમેરો કર્યો છે.

દુંકમાં આ પુરતક પોતાના મુરરીદ તરફની અચુક વક્ષાદારી અને જાંકેશાનીના દ્રષ્ટાંત ૩૫ હોઠ વાંચનારને પોતાના પાક દ્વિતીય પાક ઇરમાન પર પુરતકોમ રહેનાનું શીખને છે.

ગુજરાતીમાં છપાઈ બદાર પડેલાપણ્યા પાક દ્વરમાછલી દીનનાં શાસ્ત્રોમાંનું આ બાળુ પુરતક છે. આ પુરતક વાંચતા અન્ય કોમનો વાચક પણ આપણ્યા પાક દ્વરમાછલી

હીના જળકાટથી અંલધ જરો, વીરાધીના રઘુની વીરાધ અને દ્વેષ રઘુની
આગ હંડી થધ જરો અને છમાભી ધરમાધ્યીને આવા ઉત્તમ હીના અધીકારી
બનાવવા માટે મગજર બનાવરો.

છેવટમાં વાંચક વગને અજ ગુલરવાની ને આવા બોધંદાપક નીતિમય પુસ્તકો
વાંચી અકલ્ય લાલ હાસલ કરરો અને અન્યને વાંચાની આપણું પાક હીનની
જળકાટથી મુન્નવર ઢરરો. આમીન

પ્રગટ કર્તા.

ચંદ્રભાગ

(ધીર શમસનો શચેલો.)

પહેલા નામ અદ્દલાહુકા લીજે, દુબા કલમા મહુમદકા ડીજે;
અદ્દલાહુ મહુમદ એક લાણીએ, ગુરનર ગતમાં નિતો નિત મીલીએ;
ગિનાન ગુરનર તણું સુણીએ, ધીર શાહુ નામ નિતો નિત જીથીએ;
સાચા નામ નથી ડીલાવે, તથ શાહુકા દરશાણુ પાવે;
દીલ અપની શાહાસું લાવે, સાચા સાહેખસું નેહ આવે.

રે તુંહી સાચા સાંહીએ પીયુલ.

શાહાસું નેહ લાઇએ, અને મહુમદ માનો સાચરે;
ચીત મન એક કરો, તો દરશાન હેવે આપરે. 1

દરશાન શાહુ આપે હેવે, જો નીત નામ સાહેખકા લેવે;
શાહાસું નેહ અંતર કરીએ, ગુરનરકા ગુણુ ગળીએ;
નીત નીત ગતમાંહે મીલીએ, સાહેખકું દીલમાં ધરીએ;
કીરીયા કરતથ કરણા, જીવી જીવિને આખર મરણા;
એવા મુનીવર વરીએ, જુગમાંએ હોએ તડ તરીએ.

રે તુંહી...

ગુરનરસુંહેત ધરોરે મુનીવરો, તો સાહેખ હય હજુર રે;
પાક કરો દેહીડું, તો હોવે તુરે તુર રે. 2

તુર યેહી હુએ નીરવાણ, તુરે રચીયો આસમાન;
તુરેથી નીપના તુર, તુરે નથી પાક પરવરે;
તુરે અરશ કુરસી જાણ, તુરે મોમન હુએ પરમાણ;
તુરે તજદ્દલા તુરમાંહે ઘેડા, તુર નીરમલ મીંદર ઘેડા;
તુર પરગટ તુર દીડા, સાહેખ નામ સખ્થી મીડા.

રે તુંહી...

સાહેખ નામ સમરીએ, અંતર વરસે તુરરે;
પ્રેમ રસ ચાખીએ, તો આનંદહોવે અરપુરરે. 3

પ્રેમ રસ ચાખી નેયા, સારી રહેણી સુખસું સોયા;
પ્રેમ રસ પ્રેમ લીલા, નેણું સાહેખસું નેહ કીના;
પીર શામસ સાહેખ કીલાવે, ફીરતા ફીરતા ગત માંહે આવે;
પીરશાહા નામ આપ લાણું વે, ગુરનર પરતક પાવે;
દરશાન કરે ગત સગલી, આવી બેઠી ગત મીલી કરી.

રે તુંહી...

દરશાન પાયા શાહકા, સઉ સંતોષીએ વીરરે;
ગત ગુરનર મીલીએ, આયા શમસ પીરરે. ૪
પીર શમસ ગતમાં બેઠા, મુનીવરે નજરે દીઠા;
આપો આપ સાહેખ આયા, ગુરનરદરશાન શાહકા પાયા;
દરશાન કરે દીન ને રાત, માંહે માંહે કરે વાત;
સઉ સંતોષી સનમુખ રહ્યા, જો કુછ ગુરનર વાણી કહ્યા;
ગુરનરસું વેનતી કરે, પીર શમસ ચીતમાંહે ધરે.

રે તુંહી...

ચીતમાંએ ચીંતા કરો, અને બેઠા તમારે પાસરે;
અંતર આછા રહ્યા, સો હરીકા દાસરે. ૫
દાસ હોવે તો હીલમાંહે રાખે, સાહેખસું વેનતી આંખે;
સહુ કરે પીરકી સેવા, અમરત લાવે આછા મેવા;
શાહા શમસ ગુરનર ધર્યા, કરે કીરીએ સાહેખ તણી;
સાહેખ છે તે સદા મેહેરખાન, તમે અમારાં કરજો કામ;
સાહેખ હૃદ સાચા હેવ, ગત સહુ કરે છે સેવ.

રે તુંહી...

સેવા કરે શાહકા, પામવા વઈકુંઠ વાસરે;
ગુર રિપે પીરકાસીએ, વચ્ચન સુણો હુમારો દાસરે. ૬
પીર બોલીએ પરતક હેવ, સઉ કેઘ કરે છે હુમારી સેવ;
તમકું હોવે વઈકુંઠ વાસ, જો રહેશો અમારે દાસ;
વચ્ચન સુણો ગુરનર કહેવે, એક માણુસ હુમ લેવે;
ઉનકા માંસ લે પકાવે, એસા ખાણા હુમ ખાવે;
જો આતો તો હુમારે દાસ, હુમકું હીલ હે માણુસ માંસ.

રે તુંહી...

ગત સઉ વીમાસીએ, ચુર કેસી કહે છે વાતરે;
મના સરવે મેલીએ, કરે માણુસ ધાતરે. ૭

મેણા સરવે મનથી મેલીયા, જખ એસા વચન પોલીયા;
વચન ઉપર સહુ વોમાસે, કેાઈક આવે પીરકે પાસે;
પીર ઘેડા આપે રહેવે, વાત વીગત કીસે ન કહેવે;
દુળ મનીખ કેાઈ કેાઈ કહેવે, દુઃખ સુખ આપે સહેવે;
ગત સગદી ધર્દા રહેવે, પીરકું કેાઈ ખાત ન કહેવે;
રે તુંહી...

પીર આપે ઘેડા રેહેવે, કેાઈ ન આવે પાસરે;

હુધડુ હીરખીયા, કેસી કરે દાસરે.

એક હીન ધર્યું કરતે ગયા, તથ પીરે મુખીકું કહીયા;
મુખી એક માણુસ હુમ લેવે, હુમ એઠે સાહેખું સરેવે;
આણુા હુમકું દુળ ન ભાવે, માંસ આવે તથ જ ખાવે;
મુખી કહેવે પીરકે પાસ, નહીં મીલે માણુસ માંસ;
માણુસ માંસ કેાઈ ન કરે, એસા માણુસ કીસકે ધરે.

રે તુંહી...

માણુસ માંસ ન મીલે, આજ ધસકે ગામરે;

પીર ખાતાં જે કહે, તે ન આવે કામરે.

પીરકી ખાતાં કામ ન આવે, તથ મુખી એસા કેહેવે;
મુખી ઉઠીયા, પીરકે પાસ, તમતો હુએ હુમારા દાસ;
તમકું હોવે વધુંડ વાસ, હુમ રહેવે તમારે પાસ;
હુમકું આણી આણો માણુસ માસ, તો તમ હોસાચા દાસ;
આજ મુખી એક હીન હુએ, માંસ માંગે અમારી રૂહા.

રે તુંહી...

માંસ મુખી હુમકું હીયા, તો આનંદ હોવે આજરે;

પીર શાહાકું પીછાણો, તો સરે તમારાં કાજરે.

પીર શાહાકું પીછાણોરે આજ, તો સરે તમારા કાજ;
ગુરનર ગતમાંએ આયા, જેણે પીછાણોયા તેણે પાયા;
ગુર શામસ પરતક દેવ, તમે કરો હુમારી સેવ;
સાહેખ મીલનેકો યેહ લોદ, દ્યા ધરમ જુઓ વેદ;
દ્યા ધરમ હીલમાંડે આણો, પીરશાહા રહેહ પીછાણો.

રે તુંહી...

પીર શાહાકું પીછાણો, ભાઈ છોડા દુનીયાની આશરે;

ગુર ગીતાને ઓળખો, શાહા હુએ તુજ પાસરે.

સાચા સાહેખ હુએ તુજ પાસ, ગુરુ જીપણે હેખે દાસ; દાસપણો : દીલમાંહે રાખો, દીલ પાકે હસેંદ આપો; કીરીયા સાચી કરણે આજ, અમરાપુરીનો પામો રાજ; રાજકાજ સરવે આવે, સાચે મને શાહાને ધીઆવે; શાહા કરસે તમારાં કામ, આપણો અમરાપુરી ઠામ.

રે તુંહી...

અમરાપુરી તમડું, ગુરે દેખાડી વાટરે.

ને ઓલખે એક મના, તે ઉતરે વીસમી ધાટરે. ૧૨

સતપંથ વાટે સુંધા આવે, સત વિના શાહા ન પાવે; સાસ ઉસાસે અમર રહીએ, અંતર વાત હરીસું કહીએ; હરી હુએ શીસ્યકા કીલતાર, સાહેખ હુએ જીવુંકા દાતાર; કરણી કરે આપે નીસ્તાર, ધીયાન રાખો તો ઉતરો પાર; અમુલખે વસતુ આપે ખાલે, નહી કેંઘ આવે ધસકે તોલે.

રે તુંહી...

સથ જુગ તોલે તોલેઅા, અને સતપંથ સુધી વાટરે;

સાસ ઉસાસે સમરો, હરીસું અંતર કરો વાતરે. ૧૩

અંતર આછા એહી રેહવે, દુખ સુખ સાહેખસું કહેવે; એક મને ધારણે રહેવે, આખર એક તુંહી તુંહી કેહેવે; સદા ઉપવાસી સાચા હોવે, પાક નજરે સંસાર જોવે; સંસાર સાગર છિયું ઉતરણા, જીવી જીવી આખર મરણાં; સાચા મરણા માંએકા કહીએ, યું કર શાહા અપના લહીએ.

રે તુંહી...

શાહા પાયા આપના, અને સરવે સુખ આનંદરે;

સંસાર સાગર ઉતરીએ, પામીએ પરમાનંદરે. ૧૪

પરમાનંદ પીયુકા નામ, હુર હરલ તે અંતર ગીનાન; ગુરનર એક કરી જણો, પીર સાહેખ સહી પરમાણો; ઓલેઅા શમસ ગુર જાન, રખીસર આલો સતસું દાન; સત કીરીયા સુકરીત લીખાવે, ઇલ અમુલ વધુંઠ પાવે, પીર પાસે મુરીદ ન આવે, તથ પીર મુખીકું કાહાવે.

રે તુંહી...

પીર પરતક ઓલેઅા, મુણો રખીસર સંારરે;

સંસાર સાગર માહા જાળ હાયો, સો કેમ ઉતરશો પારરે. ૧૫

મીલી બેડા જણ્ણા એ ચાર, મુખી પીરસું કરે વીચારન;
પીર સાહેબ કરો મળ્યા, ગત ઉપર આણો હ્યા;
આજ હીન એ પુરા થઈએ, માણુસ માંસ તમકું કહેએ;
માણુસ માંસ કીયાંથી મલે, દુખ સધલા ગતકું ટલે;
ગત સધલી આધીન રહેવે, મુખે સહુ પીર શાહી કેષવે.

રે તુંહી...

પીરશાહી પાર ઉતારો, અમે ઉણીયા ચારી આજરે;
માવળ મેહેર કરો, તો પુરો સઉના કાજરે. ૧૬
મુખી પીરસું અરજ કરે, ગત સગલી પીયુ મન વરે;
પીર સાહેબ બોલેએ આપ, હમકું આલો માણુસ માંસ.
માંસ આલો હમારા ઠાસ, તને છોવે વધુકુંડ વાસ;
વધુકુંડ વાસ અમર ઠામ, તના સીંધા સરવે ઠામ;
ઠામ કરે ઉનકા અદલા, પીર વચન એસા બોલા.
રે તુંહી...

મુખી પાંચે મત પડો, આજ ન મીલીયા તો કાલરે;
આપણે હલદલા લેજરો, તથ છોવેગા ફેલરે. ૧૭
મીંતુ મીલનેકા ડીના ચાવા, જેણે છોડીએ સાખણ સાવા;
સરવે સવાદ હુએ હાજરું કેરા, ઝીરી ઝીરી ઝીરીએ ફેરા;
જે કેદ ખાંધે સતકા સેરા. ઉનકું કીયું પડ ફેરા;
જે કેદ સીર ઉગારી ચાવે, સો બોહુતેરા ફેરા ખાંદે;
જે મીંતુસું મીલના હોવે, સો સારી રેહેણી કયું સુખસું સોવે.
રે તુંહી...

ફેરા પડેએ ઉનકું, જેણું મીંદર કીયા હુરરે;
દીન ઉગમીએ આધમીએ, ઉપર આવેએ સુરરે. ૧૮
ધ્રું કર ઉઠી ગયેયા, પીરકે પાસે કેદ ન રહેએઃ
સહુ અપને ધંધે લાગા, કેદ ન કરે શીરકા સારા;
સીર સારે પીયુ મીલે, દુનીએ ધંધા સંખ ટલે;
દુનીએ ધંધા હો વેપારી, સો કીયું કરે શાહસુ યારી;
સાહેબ હાયે સહા પીયાર, દુનીએ છાડે પડ પાર.
રે તુંહી...

દુનીએ દુરીજન દુર કરો. માયામાં ન લાવો ચીતરે;
શીરા ધરણીએ ધરો, તો પામો આપણા મીંતરે. ૧૯

દીન ઉગેયા સો આથમેયા, જે કોઈએ સો ન રહેયા;
મીંતુ કસળી જગમાંએ આળી, પ્રીત પીચુની વીરલે જણી;
જુઠા મનમાં કરે વિચાર, ઝોકટ કીયું કરે પાવે પાર;
સહુ કરે હરીસું ચાવા, હેખ હીખાવે અંતર નહિ લાવા;
મુખે જૈપે હરીકા નામ, દીલથી ન ઉતરે દામ.

રે તુંહી...

દામ દીલથી છાડીએ, અને લીજે હરીકા નામરે;
અવીચલ અમરાપુરી છે, પામે વર્ધકુંડ ડામરે. ૨૦
પચેલા સીરકા સાટા કરણા, સીર ઉતારીને પગલા ભરણા,
હરદમ બંદગી હરકી કરે, સંદા ધીયાન શાહુકા થરે;
અંતર ઉદાસી આછા રહેવે, રોમે રોમે શાહુ શાહુ કેહવે;
એસા મીંતુ મીલના કીજે, હરીરસ તખજ પીજે;

હરી નામ હરદમ લીજે, નામ સાહેખું હેહીયા દીજે.

રે તુંહી...

દ્વા ઇલ સુફલ હુયે, માયા મમતા મોટરે;
નેતી દુનિયા ચાવે, તેતી આવે ઓટરે. ૨૧

જખ તીસરા દીન થયા, ચંદ્રભાષુ પીરકું કહેયા;
પીર સાહેખ સામુ જોયા, સનમુખ શાહુકું કહેયા;
પીર પાસે ઉલા રહેયા, કુર્ભાની અમારી હેણા;
હણી કરું અમારી તાજ, હુકુમ કરો હમકું આજ;
તખ પીર થયા રહીયાત, પરંગટેયા ફીરસ્તા સાત.

રે તુંહી...

સાત ફીરસ્તા આવેયા, અપને પીરકે પાસરે;
ઘુજરક અડા આવેયા, ઉલા ચંદ્રભાષુ દાસરે. ૨૨
પીર આપે થયા રહીયાત, પરંગટેયા ઘુજરક સાત;
મીલી એડી ગત જમાંયત, તખ પીર એલેયા આપ;
મુખી સાથે પીરે કીધી વાત, મુખી લાય્યા મરહકા માસ;
માંસ લઇ હમકો આલો, તીસરા રોજ હમકું થાલો;
મુખી કેહવે પોરકે પાસ, કીયું લેવે પારકા માંસ.

રે તુંહી...

માંસ ન મીલે ગુરજ, રોજ એલો આજરે;
ફીરસ્તા સરવે ઉલા રહેયા, ખીજ ગત જમાથરે. ૨૩

ચંદ્રભાષુ ચીત વીચારી, સખ ગત મીલી છે સારી;
હુનીએ લાલચ સહુને લાગી, કોઈ ન વીચારે પીરકી ગાલી;
ગુરનરતું ઇપ પીળાણું, સતગુર શમસ તે જાણું;
લક્ત હેત ધરીને ઓલેએયા, મુખી સાથે પડા ઓલેએયા;
મુખી લીએયા અમારા માંસ, હમકું કરો હરેકા દાસ.

રે તુંહી...

મુખીને બચું ઓલેએયા, આયા પીરકે પાસરે;
ઉઠી અરજ કરે, ઉલા ચંદ્રભાષુ દાસરે. ૨૪
પીર કંઠ મુખી પયદા કરે, સીર કાટી આગળ થરે;
હમકું માસ આણુંએયા, ખીસમીલાલાણી કાતી નીકાલે;
તથતો મુખી મનમાં ડરેએયા, આત લઈને હીલમાંહે ધરીએયા;
હાથ જોડી ઉલા રહેએયા, પીર આગળ કંષુ ન કહેએયા;
ગુરજ કંઠે સખ તમામ, તથ ઓલેએયા ચંદ્રભાષુ.

રે તુંહી...

ચંદ્રભાષુ ચીત ધરી, મનમાં લાવી વાતરે;
પીરકું પાયે લાગી કરી, કાતી લીધી હાથરે. ૨૫
કાતી લઈને કરે સલામ, ગુરજ કહો સખ તમામ;
કાતી હોએ ધરીએયા હાથ, ઝીરસ્તા ઉલા સાતો સાત;
સાતે ઝીરસ્તા સનમુખ રહેએયા, શાખારા ચંદ્રભાષુકું કહેએયા;
આશીષ આપે અનંત અપાર, ગુરજ કહે હમારા દાસ;
માણસ સઉ ઉઠી ગયા, મન થીર કીસીકા ન રહ્યા.

રે તુંહી...

માયા છાંઠી મનથી, અને કાતી વાયેયા આપરે;
ચંદ્રભાષુ સીર કાપેએયા, ઉલા પીરકે પાસરે. ૨૬
સાતે ઝીરસ્તા કરે સલામ, વીમરસ પીરે ધરીએયા નામ;
વીમરસ તો આપે વીરોધીએયા, માયા મોહો નાહિ કાગ કોંઠ;
ચીત મન શાહાપર લાયા, જેણું આપી અપણી કાયા;
કસોટી પુરી ખરી આજ, મન થર રાખો તો સરે કાજ;
વીમરસ વાણી સઉ ઓલે, ભગત નહિ કોઈ પુસ્કે તોકે.

રે તુંહી...

ભગત લાય એસા કરો, જેસા વીમરસ તોલરે;
કાતી લધ શીર કાપેએયા, પીરે આપીએયા ઓલરે. ૨૭

વીમરસ હુચા ચંદ્રલાણુ, તીસકા હુવા સાચા ઈમાન;
ભગત સાચા એહ પરમાણેા, જ્ઞાન ગુંજ વીમરસ જાણે;
સુખ દુખ કીસે ના કેહેવે, એક નામ સાહેઅકા લેવે;
વીમરસ એ એંબાણે જાણેા, દ્વારા વરમ દીલમાં આણેા;
સુરીજન અપના પાયો, ચીત સધતા ગુર પર લાયો.

રે તુંહી...

સુરીજન તો મીલે, અને સીર કરીએ તાજરે;
જ્ઞાન હોવે દીલમાં, સરે તેના કાજરે. ૨૮

સુરીજન અપના છે દાતાર, જુસથી પાહીએ પેહેલે પાર;
ચીતમાંહે ચેતી વણુજ કમાયો, જુસ વણુજથી નક્કા પાયોા;
વણુજ કરો એ વણુજાર, માનઘા હેઠી ન આવે વારોવાર;
વીમરસ આપે વિરોધીએા, સીર અપના હાથે કાટેએા;
ચંદ્રલાણુ વીમરસ પાયા, તથ શાહુડા દરશણ આયા.

રે તુંહી...

દરસણુ પાઈએં શાહુડા, આયા અંત દીદારરે;
વણુજ એસા કીજુએ, જે રસે સોંસારના સંતાપરે. ૨૯

સંસાર બીચ હુએ વીસભી વાટ, જુનકું સુજ સુધી વાટ;
ઉતર ગયા સો વીસભી ગાટ, સતપંથ હુએ સુધી વાટ;
અંતર ચેતના એ ખંડા વાર, ચલ ઉતરીએા સો પેલે પાર;
પાર પામો હુરીજન અપના, વીમરસ રાહુ હેખો તપના;
એસી કોણુ કરે ગાલી, આખી કાયા ગુરકું આલી.

રે તુંહી...

ગુર કહે વીમરસ કરો, અંત કાયા કરો તાજરે;
વીમરસ વીગતે વરો, ભક્ત કરો આજરે. ૩૦

કીરસતા હતા સાત, સાહેઅ તણી સુણો વાત;
વાત વીગત તે દીલમાંહે આણી, સગલી વાત તે દીલમાં જાણી;
કીરસતા આવીને અરજ કરે, પીરકી જલ્લીયા તોએ ન રહેને;
વીમરસ લે વરમાં જાવે, ચંદ્રલાણુ કેદ ન થાવે;
એસી એાત કરે છે એંચાએ, એની કાયા અમર થાએ.

રે તુંહી...

અમર કાયા એનકી, ગુરજ કરો કણુલ રે;

ગત સગલી જેદ રહી, એસા એલેએા એલ રે. ૩૧

લોક નીંદા કરે છે ધણી, આશ પેતી પીર તણી;
ચંદ્રભાણ લગતી જણી, લગતી તણી ઓલે વાણી;
આપણે નીંદા સહુ કરતા, લગત સાચા હીલમાંહે હોતા;
કોઈ કે અપને મટેચા હુખ, પીર સંતોષેચા ઉપના સુખ;

ચંદ્રભાણ કું ઉપની ગાત, પીર કહે સારી આત.

રે તુંહી...

લગત ખડા ઓહેત થા, ઉનકું ઉપની ગાતરે;
પીરે કરોધ કરેચા, નાડુ મીલેચા માંસરે. 32
શીરસ્તા તે રસોણ કરી, પીરકે આગલ આણી ધરી;
ધરી આપે અલગા રહેવે, જમાથ તેડી મુખીકું કહેવે;
લગત આપણા મરીકેમજાવે, ખાણા ખાવે જો ચંદ્રભાણ આવે;
અખતો મુખી મંગાવી હીએ, નાદોંકા ખાણા તમારા લીએઓ;
હુમ ખાણા એચા નહિ ખાવે. ઉનકું લહ વહુંઠમાં જવે.

રે તુંહી...

મુખી મન વીમારીએા, ગતસુ મારો શીખરે;
એર કહી ઉઠો ગયા, જણા હસ વીશરે. 33
કોઈ ન કરે પીચાં ગુજ, એસી ન આવે કીનકું ખુંધ;
ઉઠી ગયા ગત જમાથ, આની ઉલા શીરસ્તા સાત;
પીર તથ આખી આત લગત ઉપર આણી ગાત;
અખ હુસે કરો તથયાં, બાહેર ઉલી ઉનકી નાર;
નારી મન કરો રળીયાત, શીરસ્તા ઉઠીયા સાતો સાત.

રે તુંહી...

શીરસ્તા તથ લાવેચા, અને ચંદ્રભાણકા હુડ ચામરે;
લેકર પીરકે પાસ ધરેચા, અખ કરો એસકા કામરે. 34
પીર તથ આપે એડા, આપ ધ્રણે એસા હીડા;
નુરે વરસે અમીજલ ઉઠા, ચોરાશીકા ઝેરા છુટા;
હુકમ એક અદ્દલાને લેજેચા, સરંગે ઉનકા ખુતા નેજા;
અમરાપુરી ઉનકા વાસ, અખ હુચા હંગારા દાસ;
અરશથી ઉતરી હુર, વરસણ લાગા એહ તુર.

રે તુંહી...

નુરે મીંદર સમારેગાં, નુરે રંચીએા આસમાનરે;
નુરથી સતગુર નીપના, તેના ગુર શમસ નામરે. 35

पीर शमस आरे घोले, नहीं केहि छस लगतके तोले;
चांडसाथु हुआ सजाल, वीमरस पीरे बरीआ नाम;
उठा लाई अवाज करेया, तथ ढही तुरानी बरीयह;
वर पाया वीमरस आज, उनका पुग्गा सजला काज;
वीमरस तथ उल्ला रहिए, पीर शाहुडुं सलाम करेया।

रे तुंही...

सलाम करे शाहुडुं, अने पीरकुं लागे पायरे;
गुरे उनकुं छाडीया, सथ मुझ हेखणु जायरे. ३६
जे केहि हरसाथु करे धनका, आज इरा टो तीनका;
झीरी हरी आवे पीरके पास, ए छे हरीजन शाहुडु दास;
अपने समलु को अती आत, तो सीर उतारी हेता हाथ;
अथतो वेरा वही गह, अपना पीर घेठा सही;
सहांध समरणी हाथे कीबे, मुझे नाम हरीका दीजे।

रे तुंही...

हरी अपने पास हमे, कांगे जायरे हुररे;
पालव गीरही रहीमे, तो वरसे तुरे हुररे. ३७
पीर शमस आख्या पाया, वीमरसकुं तुर आया;
वरतावे सधली जमाथ, खडा हुआ झीरस्ते सात;
साते झीरस्ता गया वेमान, वीमरस गया आसमान;
घेल घेलावी लावीआ वीर, सहुं केहि आवीने पुछे पीर;
सरवे आवीने करे सलाम, वीमरस गया आसमान।

रे तुंही...

वेमाने घेशी करी, पाता आप हुआररे;
पासे आवी परगटेआ, ज्यां छे अनी नाररे. ३८
सरवे अनकुं करे सलाम, वीमरस पीर कहेवे नाम;
लगत आपे हुआ वेमान, गुरथी पाया वर दान;
तृठा हरी आपे आप, सरवे जुगना गया पाप;
सीर साटे साडेह लीया, हाथे करी आपे सीर हीया;
तथ जा अभीरस पीया, वेमाने घेसीने वर लीया।

रे तुंही...

लगत वर पामेआ, अने कसेठी कसी आपरे;
जाहेर जुग हेखता, सीर कर्या ताजरे. ३९

એસા મોમન સાચા કહીએ, માંલેકા લેદ તથાજા લહીએ;
ગુરમર વાપે વણુજારા, મહીમાં એઠા પીંઠ સાસા;
પીંઠ તે જે પરખે લેદ, કરે આપ કાચા છે;
નીંદા જુઠ કરેથિન હોય, પીંઠ સાચા કહીએં સોયા;
સાચા લેદ માંલેકા કહીએ, શાહુકા દરસણુ તોન લહીએ;
રે તુંદી...

પીંઠ પડયા એલેત કર, અને સાચા ન લીયા શેરરે;
જે એલેતેરા હોડેયા, તે પડીયા મોટ ઝેરરે. ૪૦
માયા મમતા મનથી કાડા, દ્વા ધરમ દીલમાંદે આણ્ણુા;
સરવે સુખ સંસાર વીસારે, ગીતાની તમે જીતાન વીચારે,
ગુરકી સંગત પાર ઉતારે, જે કેદું અપના શાહુ ન વીસારે;
જે સાચી લગતી કરશે આજ, શાહુ કરશે ઉસીકા કાજ;
લગતી લાન દીલમાંએ ધરીયે, અવર નીંદા કીસકી ન કરીયે.
રે તુંદી...

સાચા સાહેબ આપણા, સો હરી હુએ તુજ પાસરે;
જુગ હેખે દામકુ, અંતર પીયુકા વાસરે. ૪૧
અંતર રેહેવે શાહસું જુગતા, કસણી કરે તો પામે ભુગતા;
સતગુર પરતક દેવ, સતસું કરો સાચી સેવ;
એક મન ગતમાં મીલીએ, પર જી ભાતા ગળીએ;
પાક દીલસું દાનજ દઈએ, જીકર શીકર રેહેણી રહીએ;
દુનીયાસું દીલ ન ધરણા, સખુ આખર મરણા.
રે તુંદી...

દુનીયા લોલ કીલાએ, આખર પસ્તાયરે;
મરણે પેલા જે મરે, દરસણુ શાહુ પાયરે. ૪૨
દરસણુ શાહુકા પાવે આપ, જવે સરવે જુગના પાપ;
અમરાપુરી ઉનકું હોવે, સાતે સરગ વધકુંઠ જોવે;
સરવે સુખ સરગ માણુ, લરમંઠની રદ આણુ;
આણી ઉનકે ધરે ધરે, અવીયળ દૃજને વરે;
દૃજ કરે અવીયળ રાજ, સરવે સીંઘા લક્તના કાજ.
રે તુંદી...

લગત વર પામેયા, અવીયળ થાપી રાજરે;
શાહુ દરસણુ પાયા, સરીયા સરવે કાજરે. ૪૩

કાજ સીંધાં કસણી કરી, સાહેખ નામે ભગતી વરી;
એક મનેથી જપીયા જાપ, હરી મલીયા આપેણી આપ;
લોહો થંબ માંચેથી ઉગારી લીયા, નરસી ઇપે હાથ દીયા;
પહેલાજ કસણી સહી આંચ, હરીએ છેતે દીધી વાચ;
સરીયા સરવે તેના કાજ, આપેયા છે અવીયળ રાજ.

રે તુંહી...

ભગત વર પામેયા, કસ કરી સારરે;
પેલાજ પ્રીત બાંધી, ઉતરીયા પેહલે પારરે. ૪૪
ઉતરીયા વીસમી ધાર, જનકું સુજ સતકી વાટ;
હરીચંહરે કસણી કરી, રામચંદ્રની ભગતી વરી;
રામ ઇપે હુયા રેહેમાન, હંતે કરી દીંધા હાન;
તારા જાણી રોહીદાસ, અમરાપુરી લીયા વાસ;
દાસપણું દીલમાં વરી, ત્રણે જણે ભગતી કરી.

રે તુંહી...

કસણી સીર સહી, હરીચંદ્ર જાણે હાથરે;
રામચંદ્રજી પરગણ્યા, સતી તારા રાણી રોહીદાસરે. ૪૫
પંઢવે કસણી કરી ખરી, દુખ સુખ દીલ ન વરી;
ભગત નામ એસા જાણો, નામ જપતાં ધમાન આણો;
જુનેસણે જાણેયા આપ, ગયા જુણા જુગના પાપ;
દૃપતીએ વરેયા નેહ, કરશાનજ ન દીયા છેહ;
મુખમાંની ન વીસારે વીર, ત્રાગડે ત્રાગડે પુરીયા ચીર.

રે તુંહી...

પંઢવે કસ કરી, ભગત વરીયા નામરે;
વેમાને એરી આવેયા, તેઠા કરેશાન કાનરે. ૪૬
ઘીરે સમરણ કીયા આપ, ઘીરશાહા જપેયા જાપ;
ભક્ત શાહાકા એસા કરેયા, આર કરોડ લહી વરેયા;
તાણણું ઇપ અર્પે કરેયા, શ્રી ધરલામ શાહા નામ અર્પે વરેયા;
શાહી સમરણ કરી આજ, સરીયા સરવે તેના કાજ;
સીર સારે સાહેય પાયા, તંખ રાહાકે દર્શને આયા.

રે તુંહી...

દર્શને આપ આયા, ઉતરીયા પેહલે પારરે;
કસ ખડુ કસેયા, ભગતી કીધી સારરે. ૪૭

સીરકા સાટા પચેલા કરણા, પાક પવીતર દીલ બરણા;
સંગ પીયાડે સથ હેણા, સુરત નીરત રેહેણી રેહેણા;
પીર વચને પાર ઉતરણા, ચોખા દીલ અપણા કરણા;
સતકી ખાટે સદાઈ રહેણા, દીલસું પીયુ પીયુ કરણા;
એસી ભગતી કરેં લાઈ, તખજ પાઈએ રોસનાઈ.

રે તુંહી...

ધર કરો નીરમલા, તો સાહેબ હએ તેરે પાસરે;
દીલસું પીયુ પીયુ જપીએ, તો પુરે તમારી આસરે. ૪૮
સાચા સાહેબ નીશદીન સીરિએ, ધરધર વ્યાપક સથ માંયે લેવો;
રોમે રોમે સાંહી પીઘારા, સથ હુનીઘાડા કરે નીસ્તારા;
સુરીજન તખજ પાઈએ, મરી મરી ખાડજ થાઈએ;
માયા મમતા દીલસું છોડો, એક દીલ હોકર શાહાસું લોણો;
શાહા કરશો અપના કાજ, આપશો અમરાપુરી રાજ.

રે તુંહી...

નીશદીન સીરિએ શાહાકું, છોડો જુગની આશરે;
ધર અંધારા દુર કરો, તો સાહેબ છે તુજ પાસરે. ૪૯
આશા પુરે સાચા સાહેબ, જે ચાલે ગુરેનરે વાયેક;
ગુરેનર પરતક જાણો, પીરશાહાકું સત પીણાણા;
સેવા કરો ઉનકી લાઈ, પીર શમસ કહે કરો કમાઈ;
ગુરજ જંપુ હીએ જાણો, શાહા દેલમ હેશે પરમાણો;
ગુરેનર છે પરતક હેઠા, નીત કરો ઉનકી સેવા.

રે તુંહી...

નવખંડ સાત દીપમાં, સાહેબ હએ ભરપુરરે;
શાહા શમસ સીરેવીએ, તો વીધન હોવે દુરરે. ૫૦

(ચંદ્રભાષુ સમાપ્ત.)

વેલ ચંદ્રભાષુની.

— ચંદ્રભાષુની —

સતગુર શાહો શમસ જાણ, આવી એઠા છે પીરમાણ;
તથ અદ્દા આપ કીલાવે, દરસણું શાહુકા પાવે;
રાત દીવસ કરે પીરકી સેવા, સહુ મેમન લાવે મેવા;
ગુરસું રાખે યોત પીયાર, સહુ ગત મીલી છે સાર;
ગુરજ ઓછુત હેવે લાવ, પીર પાસે આવે અપાર.

૩ તુંહી...

પીર પાસે સહુ મીલે, બોલે અમરત વાણુરે;
આખર ઉલા રહ્યા, સેવક ચંદ્રભાષુરે. ૧

ચંદ્રભાષુ ઉલા પીરકે પાસ, બડા ભુજરક હતા સાત;
શાહો શમસ હુંકમ કરેયા, સાડી સાત કરેઠ વરીયા;
જાંહ ઉતમ ચીણથ નગરી, ત્યાંથી બોધી આવો ફીરી;
પીર ઝરમાન કરે એસા, ચંદ્રભાષુ ગયા વિહેશા;
સુરજ રાણી હતી જ્યાં, આવીયા ચંદ્રભાષુ ત્યાં.

૩ તુંહી...

પીર વચને ગયા, આયા અસુરકે દેશારે;
અલમ અનંત કહ્યા, લીયા સુદેત વેશારે. ૨

સુરજ રાણી હતી જ્યાં, ચંદ્રભાષુ ગયા ત્યાં;
લણે વેદ અનંત અપાર, સુરજ રાણી આયા આર;
કરે લેડી ઉલા રહ્યા, ગુર તણા વચન કહ્યા;
કરે પરણામ ચંદ્રભાષુ, ગુરે દીયા છે ઝરમાન;
સુરજ રાણી સમજે આજ, તો સરસે તમારા કાજ.

૩ તુંહી...

ગુરે ઝરમાવેયા, સાહેય આપો આપે;
ગીનાની એમ બોલેયા દુમ ઉનુંકા દાસરે. ૩

સુરજ રાહ્યી સીર નામે, ચંદ્રભાણ કેડ થાપે;
નીમ ધર્મ પીરકે નામ, આપેયા લેદ ચંદ્રભાણ;
આડ જણ્ણા ધર્માંહે મીટીયા, નીમ ધર્મ તાં આપીયા;
આપી હીંબા કોલ અપના, સુરજ રાહ્યી કરે તપના;
અમ પાસે આવી રહેલો ગાન ગરે તણા કહે.

ରେଗି...
କାନ୍ତି

ਪੀਰ ਪਾਸੇਥੀ ਆਵੀਐ, ਰਣੀਐ ਤਮਾਰੇ ਗਾਮਰੇ;

અથ હાં અવીએ, સો પીરકે ફરમાનરે.

તથાં આયા ખીરકે પાસ, પીરે આપી છે શામારિઃ;
સરવે વાત પીરકું કેહેવે, સુરજ રાહ્યું કે ધર રેહેવે;
ગુર કહે જાઓ ઉત્તુંકે દેશ, રાખો ગરીબી સુક્રેત વેશઃ;
તથ એલેયા ચંદ્રભાણુ, ઘરા શાહુકા ફરમાન;
પીરે તથ આપેયા કેલ, કેંઠ ન આવે તારે તોલ.

ପିଲାରୀ...

કેલ કરાર આપેયા, હીએ પીરે હેશરે;

ચીંગુઅ નગરે આવોયા, એઠા સુક્રેત વેસરે.

સંવત ખારસો હોતા જાણુ, કેલ આપેયા છે પીરમાણ;
છેલ્લી સંધે અનતરજો, જ્ઞાન ગોટ બોહેત કર્દનો;
જે કેદી સાંભાગરી જ્ઞાન, તે આપરો દસોંદ દાન;
આગળ પામે પેહુલે પાર, કરે કીરીયા ધરમ આચાર;
તે રખીસરુ અપના ભાઈ, જે કરશે એસી કમાઈ.

କିମ୍ବା...

દસોંદ ફાન આપીએ, લીજે પીયકા નામરે;

દુનીએ દુરે કરે, પામે અમરે ઠામરે.

આરમી સહી સુધી આવો, શીરી શીરી જાન કહુાવો;
 જે કેદું સમજે અપના ભાવા, અમીરસ ઉનકું પાવા;
 અંતર લસકું સુઝે વાત, સો ન કરેશી તમસું ગાત;
 જાતભાત ન બુઝો કાંઈ, જે મીલે સો લાવો આંઈ;
 ચંદ્રભાગ હુએ કળુંભી, કામ કરતા ચામ રંગી.

ରେ ଗିରି...

ભગતી કરો ભાવસું, રામો હરીસું ડેતરે;

ચંદ્રભાગ ચીળુ ગયે, તારે વેશ રાહેજા.

ઉથાં ઉનકી હરંગા ખડી, સેવા કરે ચંદ્રલાણુ તણી;
પીર પાક નથી કીલાવે, જે કેંઘ સુસટલે નથીકે આવે.
અવર પીર ઓહોાત કીલાવે, તીસથી સેંસો કબી ન જવે;
મુરશીદ સાચા જે છોવે, તો સુખમું વધકુંઠ જોવે;
પીર પેકાંખર જે કીલાવે, તે સખ કરણીએ ફ્લ પાવે;
રે તુંહી...

જે કરણી કમાવો, તો જવો જીતત ઢામરે;
રેણીસુ ૨૯ાંની કરો, છાડા દુનીઆ ઢામરે.
આલ ધમામ જે કહીએ, દસોંદ દમડા તે દધાએ;
કમલા ધમલા એ એના, કમલા કુંઘર તણી નેના;
હાંસ એટી ધનુંકી કહીએ, વાત વીગત તીસે લઈએ;
લોચન હુએ ઉનુંકી માતા, કરે સેવા સતપંથ રાતા;
દરંગા તણી સેવા જણી, હો એટી માતા રાણી.
રે તુંહી...

સેવા કરો સંતતણી, લોક માન અનંતરે;
ગુર ઇરમાને ચાલે, સાંભળે એસા મીંતરે.
ગુરનર જુગમાં આયા, પીરશાહા નામ જ્પાયા;
દરસણ સહુને સરખા, પીર શમસ કરે પરખા;
ગુર શમસ કહી સમજાએ, લેણ કેંઘક વીરલા પાએ;
આલ ધમામ એણાએ આજ, તો તમારા સરસે કાજ;
પીર મુરશીદ જેતા કાણાવે, સા સખ શાહા દરગે આવે.
રે તુંહી...

દરગે ઝઈ કરી, લીજે હરીકા નામરે;
પીરશાહા પીછાણુંયા, તીનકા પુગા કામરે. ૧૦
ચંદ્રલાણુ વીમરસ નામ, અખ કહેયા એસા કલામ;
શાહા શમસ ઝીરી ઇરમાવે, કલ સંધે જુગમાં આવે;
આવી કેણે ગુરકી વાણી, ન સંમજે દુનીઆ અજણી;
મુતક પાતક એઈ ચાલે, જે કેંઘ જાળ ઉનુંકુ મીલે;
ઉનકા નામ અલાહુકા લાલ, આવેયા ખડુ કલીકાર.

રે તુંહી...

કલીકાર આવેયા, આવી કરે પુકારરે;
કેંઘ ગીતાન ગુરકા, જે સમજે ઉતરે પાંચ. ૧૧

કલજુગમાં અનંત હેવા, જે કો કરે ગુરકી સેવા;
સો સુરીજનનું જ મીલીઆ, તીસે કુખ્ય સરવે રલીઆ;
કલજુગમાં હેવ અનંતા, રહેછ જાનો ઉનકે ખમતા;
મુનીવર તેજે વારે મન, કરે કસોટી કાયા રતન;
પીર શામસ કંથી સુણાયા, ચંદ્રભાણ આપી આખી કાયા.

૨ ટુંછી...

કાયા આપી એકવાર, પાયા અનંત ઝપરે;
સૌંસાર ઉતમ હુએ, જ્યું સીરપર ઝુપરે. ૧૨

(ચંદ્રભાણુની વેલ સમાપ્ત.)

સુરભાષણ.

(પીર શામસનો રવેલો.)

સાચી વાર સતકી કહાવે, સાચ વિના કો પાર ન પાવે;
કસ કસોટી રખીસર સેહેવે, કસણી વિના પાર ન લેહેવે;
સાચી વારે સુંધા કહાવે, પીરશાહા વિના પાર ન પાવે;
સાચી વાર જગમાં કહીએ, કસોટી વિના પાર ન લઈએ;
સાચા સુંધા જગમાં રહીએ, વીખડા મારગ એમ લઈએ.

રે તુંહી...

વીખડા મારગ હાહુલો, કસ કસોટી સાચરે;
ડર પીયનો લાવીએ, છોડા લીરાની આશરે. ૧

જુગ ધુતારી એહી દેહા, એણે ખોધયા પીયુસું નેહા;
સાચા સુંધા રખીસર કહાવે, ગુરનર વિના પાર ન પાવે;
તત્ત્વ રેણી જુગમાં આણી, લુલી મ જાએ મુરખ અળણી;
પીરીત કરો પીયુસું ધેવાન, ગુરનરસું રાખો ઈમાન;
તેને સાચા રખીસર કહીએ, મોષ માયાસું દુર રહીએ.

રે તુંહી...

મો માયા અલી જસે, કાં થાએ નિરાશરે;
એક મના સીરેવીએ, જુગના ઉતરે પાપરે. ૨

કસણી કરે હોજક ન જવે, વચન સીર ઉપર લાવે;
સાચા મારગ પીયુસું રહીએ, એમ પીરીત માંયે લઈએ;
અપની દેહી અગન બાહીએ, ખરી કસોટી પીયુસું લાહીએ;
ચીતમાં ચેતી વણુજ કમાએ, વણુજ કરો બેસતે જાએ;
પ્રીતે દેહી આપ કસાવો, કસ કસોએ સુરીજન પાએ.

રે તુંહી...

કસોટી કીને જુગમાં, સરવે જવે પાપરે;
આણ ઈમામ સીરેવીએ, સોહેલા હોવે આપરે. ૩

રાત અંધારી જેણે કરશે, અંધારે ઇલ કેમ લેશે;
રખીએ કરણી કમાવો, સાંહી આપણાને તો જ પાવો.
સત સખુરી આપ રહીએ, માદનમાં એ મીલી સહીએ;
વીખડી વેલા પંથ હાયેલા, શાહુનામેથી પંથ સોહેલા;
સાચી વાટે સુંધા રહીએ, ખરી કસોટી પીયુની લહીએ.

રે તુંહી...

ખરી કસોટી સહીએ, તો ચઉદા પાવે મુલરે;
મુનીવર એસા લોણીએ, જેણે રહામાં ખોલરે. ૪
ખરી કસોટી પીયુની કીજે, અમરાપુરીનો વાસો લીજે;
ખરીત પતંગીએ એસી કરે, હીપક જોઈ આપે મરે;
હહી ન રાખે આપ જલાવે, એસી પ્રીત પતંગીએ કાવે;
આપો આપે જનમ ગમાવે, સાચા સંતીએ સોહી કીલાવે;
આપું તરે અવર તરાવે, સત કસણી વધુકુંડ જાવે.

રે તુંહી...

અગન સહીએ પીયુની, કદી ન છોવે નીરાશરે;
સુલી ઉપર નાયણા, એસો ઘેલણુહારરે. ૫
આપે તરે અવરાને તરાવે, કાલ કરેંચ માંહેથી મારે;
ખરી કસોટી આપ કસાવે, તો જ મુલ ચઉદા પાવે;
વીખડી વેલા ચીત ન ડુલાવે, જાણી જોઈ કાં જનમ હરાવે;
દ્વા કેરો ધરમજ કીજે, ચું આપણા સાંહીએ લીજે;
વધુકુંડના વળુજ કમાવો, સતની અગન આપ જલાવો.

રે તુંહી...

આંચ અમો પીયુની, વશીએ પીયુને પાસરે;
વળુજ આવીયા જુગમાં, કાં જવો નીરાશરે. ૬
પરગટ હેઠો સાચ કમાવો, જેવાઁ જણો તેવા ધીઆવો;
ચીત સગલા શાહુપર લાવો, અપને શાહુકા ફરશાન પાવો;
કલમા તાળા કલ મા કુંચી, સતકી ખારાં સાખથી ઉંચી;
ખરી કસોટી શાહાની લેવે, ખરી ફ્સોંં દીલસું હેવે;
હનીયાંસું પ્રીત જે કરશે, કરણી કરે કાજ ન સરશે.

રે તુંહી...

સાગણુ કીધી લોકમાં, ગઉનો છાણુ અડાએરે;
નરંગ પાથરણું કરે, કેમ અમરાપુરી જાએરે. ૭

પારકી નારી મા એન કહુંએ, ખરી આંચ પીયુની લહુંએ;
મરતક દુનીયા માંએ રહુંએ, જરા મરણુકા લે ખોખુએ;
એસી દુનીયા દુરીજન કીજે, ગું અપના સુરીજન લીજે;
દુનીયા લોકમાં જે લલશે, તે તો આવા પાખંડ કરશે;
અરામણ પાખંડ કરશે, દુનીયા સારી પાખંડ કરશે.

૩ તુંહી...

લીરામણ જેશી તેડયા, અરણના હાન અલાએરે;
કાલે મોઢે કાઠેચાં, લોઠાના મારે મરાએરે.
સાચા મારગ સતકા કહુંએ, અપના જાઘસું રણી રહુંએ;
એસા કીજે સુરીજન લોકા, સતમું કીજે સુરીજન લોણા;
સુરભાષુ કેરી સુણુંએ ખાતાં, રાત હીવસ ગુરુંએ સાથાં;
તેણું ખંધાણું એસી ખાતાં, સત મારગ ન કીજે ધાતાં;
પીરીત ખંધાણી સાચા સાથે, સાચ વિના ન આવે હુંથે.

૩ તુંહી...

ભગત કસણી સીર વરી, ગુર વચન સીર ચડાયરે;
નાત પરનાત ન શોખબી, રંગ રૂપે તો ન સોછાયરે.
મુજે દુનીયા કેદ ન લાને, સાચ વીના પીયુ ન પાવે;
મુરશીદ બોલે એસી ખાતાં, સુરીજન વરીએ સાથાં;
વરીએ વિના ન આવે હાથાં, ખાતાં કીજે સુરીજન સાથાં;
એસી ખાતાં સુરીજન કેરી, હમ વરીએ સુરીજન શેરી;
એસા કરણું પીયુસું ચાવા, અમે ન જાઈએ દુનીયા સાવા.

૩ તુંહી...

જાતાં મારગ જે મીલે, તેની કરણે આશરે;
મનમાં ચાવા કીલુએ, તેથી ઉત્તીએ પારએ. ૧૦
સતગુર ઓલેયા તે અળીએ, પરણે વિના હોજક પરીએ;
ખાસા ખંદા ઉનકું કાલીએ, વાત વીગત ધરની લહીએ;
એવા ચાવા ભગત કેના, વરશો નહિતો પડશો ઝેરાં;
સગળા કામ એરત કેરા, વાર હેખાડે મરહ સવેરા;
મરહ નારીને વાર હેખાડે, જો વરશો તો પંથ સમારે.

૩ તુંહી...

જો વરે સતમં, સતસું લોઠા જાયરે;
સતે પાર લંગીએ, સતે ન ચાલો કંચેરે. ૧૧

બો વરશો તો પંથ ચડશો, સત વિના ઢોજક પડશો;
વચન સુણો સતગુર કેરા, ન ત્રિચારો તો ઝીરઝીર ઝેરા;
સતગુર સહી કરી માનો, સાચા વચન સહી પરમાણો;
સાચા મારગ સાંહીસું કીજે, સાચ વિના પીયુ ન લીજે;
અપના પીયુસું ચીત દીજે, યું કર આપણા સાંહી લીજે.

રે તુંહી...

રાત સારી બંધગી કરે, સવારે ઉઠી જાયરે;
ખાલે દરવાજે જે મીલે, તથી ચીત લગાયરે. ૧૨

યોગ ઉધાડી મારગ ચાલ્યા, દાતણવારીએ લઈ ખુલાવ્યા;
દાતણ લીએ મરદ સોછુંગી, સત સખુરી સતસું જગી;
દાતણ આલો કીસકે ચાવે, ધરમાં દીએ તમારે ભાવે;
બો મન ભાવે તો ખાતાં કીજે, નહિ તો ચાલતાં પુઠી દીજે;
મનમાં કીના ઓરત ચાવા, ધર માંડીએ અપને ભાવા.

રે તુંહી...

ધર માંડો મુનીવરો, સતગુર કંહે પુકારરે;
ધરમાં રહી કમાવીએ, સુનો મુનીવર સારરે. ૧૩

એસી ખાતે પ્રીત બંધાણી, ધર આણી કર વણીઆણી;
સાચી વાટે પીયુ ધર આવા, હરખ ઉમેદ લે પુર નાવા;
મરદ એરત એસા ચાવા, મઠીમાં એસાડી અપને ભાવા;
એરત મેલી મરદ સંચારા, સત સખુરી તોય ન હારાં;
ઝીરી એસા ચાવા કરેયા, સતગુર વિના ધડી ન રહેયા.

રે તુંહી...

સતગુર સેવા કીળાએ, તો લંગીએ પારરે;
સતપંથ પુરો સરેવણો, દહી ન આવે દુજ વારરે. ૧૪

પીયુ વિના ધડી ન રહેના, ગુર વચને જીવડા હેના;
એછેતાં બોછુતેરી પ્રીત બંધાણી, ગુરનરવિના કોય ન જાણી;
એકદીન જોયા ઈસકા નેહ, કણુ ન હીયા શાહસું છેહ;
પરણેયા પણ ઘેર ન જાયે, ધરની ઝીકર તીલ ન થાય;
આણુ પીણુ તીયાંથી જાયે, લે દુસરે હાથ મોકલાયે.

રે તુંહી...

હાથ ન મેલીએ પીયુ તણા, પીયુ પર જીવ કેરી આશરે;
આજ કસણી સહી કશે, આગળ અમંરસુરી જાસરે. ૧૫

જઈ શીખામણ એસી હેતા, આપે નામ પીયુકા લેતાં;
ગુરકે દીલમાં એસી આધુ, દીલ ન ડરીએ એની ખાઈ;
સોહાગમાં વધકુંડ જાધારે, ગડલતે કંઠ ન પાછારે;
દી કહે એસી ખાતાં, અમે ન મેલીએ પીયુનો હાથા;
ધતની ખાત જઈને કહેનો, તમે અમારી ચીંતામાં રહેનો.

રે તુંહી...

સ્વીકા મન વાલા, હેખાડેએ અમને વાઠરે;
બુદ્ધાઙુકું ખતાવીએ, ચાલીએ અપને સાથરે. ૧૬
રખે વીસારી સેંસારમાં રેનો, આપના દુઅ સુખ શાહને કેનો;
ચાંદ્રણુ મારગ અમને આપો, વેનતી અમારી પીયુસું લાઘો;
એ જણા મીલી પંથ કુમાઈએ, ચાંદ્રણુ મારગ ચલ જાધારે;
દુંથ વીલોવી ગીરથ ન પાવે, અપણે હો જણા સુંચા ધાવે;
એસા ચાઉ હે એસારત કેરા, ગુરજી પાવે સતપંથ કેરા.

રે તુંહી...

અમે આશા તમતણી, જપીએ સુરીજનણારરે;
ગુરના કહેએ કીલુએ, તો લવસાગર પાવે પારરે. ૧૭
નો અપને સતસું વાઈએ, તો એ પંથમાં કાંઈ પોસાંઘારે;
એસા ચાઉ સ્વી કેરા, એસા દીલ હે સતગુર મેરા;
કાંકળુ ખાંધો અમારે હાથ, અમે થાધારે નીરમલ પાક;
સાચા નામ પીરશાહુ આપો, શાહુકા નામ ઝહેણુમાં જપો;
તેણુ દીલ કીધો સાચો આજ, પંથ પારેએ અવીચલ રાજ.

રે તુંહી...

ગુર વાચા દેહી તણા, સુનીવર રાખો ધીરરે;
ધચને દેહી આપીએ, સાર કરશો પીરરે. ૧૮
જપ તપ માંડીએ જઈ, એસી બંદગી કીધી સહી;
પીય વિના અવર ન આણે, સધણી બંદગી પીયુકી જાણે;
નર નારીકા એસા ચાવા, સતગુર સેવા સાચા ભાવા;
ખાસા બંદા પીયુણ કેરા, જડમુળ જાએસી વેલા;
આહેર જુઓ કેતી હે રાતા, ગુરજી પુછે એસી ખાતા.

રે તુંહી...

અખર પની ખાત એની, ચુણો સુનીવર એડરે;
સુરભાષ્યકું ગુર કહે, ચામ તમારી દેહરે. ૧૯

કરી સત્તામ સુરભાષુ શોધણ ચાલેયા, એસા હુકમ સતગુર આલેયા;
હુકમ લઈને મારગ ચાલેયા, ખાહેર જાતા શાંક ન આણેયા;
સ્વી મીલી મારગ માંહે, તમે કીયાં જવો છો શોધવાયે;
સતગુર કેમ મોકલીયા તમને, સગદી વાત કહોને અમને;
સ્વી સુનેરે એસી આતા, સતગુર નાહ રહેયા અપણે હાથા.

રે તુંહી...

સુરભાષુ સતીને એમ કહે, સતગુર કહે છે એહેરે;
તમારી તજાનીઉ પનીઉ, લાઈ તમે લાવો તેહુરે. ૨૦
સતી સુરભાષુને એમજ કહે, જો એક લાણુ તું સતગુરની સહે;
તમે શું ઘોળવા ચાલીઆયાજ, હેહુડી તમારી શું આવશેકાજ;
તમે સતગુરને પુછો જધુ, નારી પનીઉ લાવું સહી;
નારી પનીઉ હોવે નરમ, તાહાં એવો સધણો કહુયો મરમ;
ગુરજ એલે સથ તમામ, નારી પનીઉ ન આવે કામ.

રે તુંહી...

મરદ દીલમાંહે વીચાર કરે, તમે સુણો સતી એક ધીરરે;
હુકમે ખાલ કડાવીએ, જેમ રાજુ હોવે પીરરે. ૨૧
તમારી હેહા કામ ન આવે, સારી હેહા શાહા પર લાવે;
આખરહેહાઅગનમાંહેહેશો, એક તીળ આગ માંહે સુખન સહેશો;
સતીકા હેઠો એસા ચાવા, નીત નીત હોવે અદકા ભાવા;
અમારી હેહુડી યુંકર લીજે, એક પલકમાં વાર ન ઝીજે;
તારે સુરભાષુ સત વીચારે, યુંકર અપની ખાલ ઉતારે.

રે તુંહી...

દીલ ન ડરો પથ ચાલો, તીળ ન કરો વારરે;
શાહાસું એમ એલીએ, તો સતગુર કરશો સારરે. ૨૨
તારે સુરભાષુ સતીને એમજ આએ, કહોતો લાવું ખીલ જગે;
ફીરે મલુર મોહોના મેલા, એ શું વાત કરોછો ઘેલા;
એસે નેડ વાત અંધાણી, સતગુર વાચા પણ શુધુ ન આણી;
પારકી હેહા કેમ લાવશો તાણી, તોએ હેહા શું લખાણી;
જો હેહુડી હમારીઆવે કાજ, તો ખડીએક માંહે કરીએ તાજ.

રે તુંહી...

બીગુ કારણ સીર ધરે, એ સતકી વાતરે;
સ્વી પકાવે સતસું, તો સરે તેના કાજરે. ૨૩

સુરભાષ લળણા સતીકે થાતે, સત કરીએ તો આવે હાથ;
સુરભાષકી દેહ સારી, બુંકર અપની ખાલ ઉતારી;
સતી ધોવે લે જાવે પાણી, પીયુકે કારણ શક ન આણી;
દેહ ધોધને રંગ ચડાવે, રંગ કારણે પોથી લાવે;
દેહ રંગને આપે લાવે, ધર મોચીકે લેકર જાવે.

૩ તુંહી...

મોચી બેડા શીવી હીએ, અને સુણો કહું એક વાતરે;
જે ભાગો તે આપીએ, અમારી સાચી વાતરે. ૨૪
મોચી ઓલે એસી ભાતાં, એ ચામ ન જલીએ અમે હાથા;
જે દ્રવ્ય અર્યો તોએન થાયે આજ, અમારી એવી સાચી વાત;
પરઠણ કીધી સાંહુભું લોગા, સતીએ કીંચા સત સંલેગા;
તારે મોચી ઓલેએ એસી ભાતાં, રખે હેતા અમને ધાતાં;
સત મારગમાં ન દીજે વાતા, અમે આવશું સવાપોર રાતા.

૩ તુંહી...

સતગુરની વાતજ જાહીએ, તો દીલમાંહે કરીએ સાચરે;
પીયુસું ચાવા કીલુએ, તો વશીએ વધકુંડ વાસરે. ૨૫
પીછલે ચોધડીએ પનાયા દીજે, પરઠણ એસી ચોખી કીજે;
કારીગર કરવા માંઢી આજ, પરઠણ કીધી સતીએ કાજ;
સતીએ કાજ કીધો વીચાર, વીલંબન કીંચી ભીલી જણ ઘેચાર;
વાયદા પેલી તઈયાર કીધી, પાછલી છ ધડીએ પનાધ દીધી;
પનીએ લઈને સતી ચાલી, જાઈને અપણા ગુરને આલી.

૩ તુંહી...

એ વસત લીએ ગુરજ, લાવી તમારે કાજરે;
પરઠણ કીધી સતસું, હવે કીરપાકરો માહારાજરે. ૨૬
તાહંથી લઈને સતી ચાલી, ઝીરકર જુએ નાણું નીહાલી;
રખે મેલો અમને વીસારી. સતી ઓલી પણ સત ન હારી;
અમે આવશું સવાપોર ગાલી, તમે રહેજો સહુને ટાસી;
તારે સતી ગુરભણી છેચાલી, હાથમાં પનીઉં દુર હેખાણી;
તારે અડવાણું પગે સતગુરજ આંયા, તમે કેમ અમારા ચાવા જાણ્યા.

૩ તુંહી...

જેની દેહ લાની હુય, તે મરણ ઓલાવે પાસરે;
પીછા શીરકર હેખિયા, તો સુરભાષ ઉલા પાસરે. ૨૭

હો કણ્ણા ઉલા પાસો પાસ, સતગુરણું ઓદ્ધ્યા એસી ખાત; તમે બેઠેસ્તમાં જાઓ સતી સાથા, સતી ઓલે તથ એસી ખાતાં; આશના આદો તો જાગ્યો સાથે, સત રાખો તમારે હાથે; અમને વાચા કારીગર કેરી, તેને કાંજે અમે જાયેશું કેરી; કરો દુઅા તમે સતજ કેરી, તાહાસું આવીએ સતસું એદી.

રે તુંહી...

તે સાથી એવો કોણુ કરે, જે આવી એટલી રાતરે; જઈ આંગણુ ઓલાવ્યા, તમે સાચી કરજે વાતરે. ૨૮
નર જાયોરે નાર વોરામણે, જઈને મેલો મોચીને ખારણે; એ જણ્ણા મીલીને સાથ સંચાવે, જઈ મોચીના ખારણા ઉધડાવે; આહેર મરદ માંહે નારી જવે, તારે મોચી એમજ કહાવે; ધરમાંહે આવ્યા આપણે સંજોગે, તારે મોચી ઓદ્ધ્યા વેગે; એટલી રાતે કેમ આવ્યાં વાટે, કોણુ આવીએ તમારે સાથે.

રે તુંહી...

તારે સતી એમ ઓદ્ધ્યીયાં, મેલવા આવીએ અમારો કંથરે; અમે સતગુર વચ્ચે આવ્યાં, તમે સંભળો એવો તંતરે. ૨૯
તારે મોચી કોંઈ દીલમાંહેલાવ્યા, એસા મરદ તેં ઓહેાત ચુકાવ્યા; એટલી રાત ઝીરી ઝીરી આવી, બીજા પુરુષને સાથે લાવી; મોચી ઓલે એસી ખાતાં, અમને દેવા આવ્યા છો ગાતાં; એવી દેહા તેં ઓહેાત ચુકાવી, હુંવે અમારે કાંજે આવી; એવો તારે કોણુ સંગાતી; મેલવા આવીએ કંથ સોહાગી.

રે તુંહી...

આંગણેથી ઓલાવેએા, તમે સાચી કરજે વાતરે; પીયુ સંભારી ઉલા રહ્યા, એચેત આવી સતને કાજરે. ૩૦
મોચી દીલમાં વાત વીચારી, એને પ્રીત પીયુની સારી; ચાલી આવીએ આંગણુ વાઈ, સત સણુરી ગુરથી પાઈ; એવી વાત મોચીએ આણી, સતની વાત અમે ન જાણી; અમે હતા આપ અળણી, એટલું ઓદ્ધ્યીએ તમસું તાળી; સાચા મારગ સતનાં કહુિએ, તમ મીલે વર્ષકુંઠ જઈએ.

રે તુંહી...

પીયુ સંભારી ઉલા રહ્યા, સાચા સુરીજન કાજરે;
શીશા કાપી આપીએ, મારા પીયુને આજરે. ૩૧

મોચી એલે શર બે ચાર, પની કરાવી પીંચુકે લાવ;
ગોસ્ઠી કરતા વાણું વાયે, સતી બોલયા સતજ લાધ;
આજા આપો જાહુએ આજ, સતી બોલેઅા સતને કાજ;
મોચી બોલેઅા એસી બાત, હમ તમ જાવે સાથો સાથ;
કાંઈ ન જાણે એસી બાત, જણું વણું આવે સાથો સાથ.

રે તુંહી...

એસા પુરખ કીલુએ, દીલની બુંજે બાતરે;
પીંચુ ધર દુનીયા, નીચો, પુરવ સતની આશરે. 32
પુંડ નીંદા લોડ કરે, ત્યાં એવા જીવ જરેં;
લોડ લોડ પીંચુ ધર આવે, સત ચીત પીંચુ પર લાવેં;
જગ કરને સતકા નેહા, સહી કીધી અપની હેહા;
તેણે સતપંથનાભેદજ જાહ્યા, ગુરનર ઉપર ધ્રમાન આણ્યા;
સાચી વાટ ઉતુને જાહી, વણું થયા નીરમલ પાણી.
રે તુંહી...

ત્રન સતી ઉંબરેઅા, દીલમાં રાખી ધીરરે;
કસણી કીધી સાચસું, નીરમલ થયાં શરીરરે. 33
સુરભાષુ આયા સાહેઅ પાસ, સાહેઅ સુણો અરદાસ;
મોચી લાધ મન ડરેઅા, સાંસલી જ્ઞાન દીલ બરેઅા;
આવી ગુરને પાએ પડીઅા, ગુર શામસ હાથ બરેઅા;
હાથ બરી નીમ પાયા, અથ અપને ધરું આયા;
ફંને દસોંદ સાચી આજ, સહી સરસે તમારા કાજ.
રે તુંહી...

દસોંદ ફંને દીલસું, સાચી કરને વાતરે;
મોચી તો મન ડરેઅા, ગુર શામસ દીઅા હાથરે. 34
ગુર શામસ થયા દ્વારા, મોચી લાધુકું દીયા હાથ;
અરધી ભકૃતી હંતુકું દીયા, અડાઈ મોમન પુરા કીયા;
કલ સંધે અવતાર દીયા, જીને પીર શાહકા નામજ લીયા;
સતગુર શામસ જણો, ગુર ઉપર ધ્રમાન આણો;
ભગતી સાચી કરને આજ, સહી સરશે તમારા કાજ.
રે તુંહી...

ગુર શામસ એલાખીઅા, તેનાં સીધાં કાજરે;
અડાઈ મોમન થયા, અથીયડ ભગત આજરે. 35

એસા વધુજ મુનીવર કીજે, જીસથી શાહા અપના લીજે;
કુસ એટીકું દીલસું ન હેઠેા, સામ્ય ચલત્ર નારીકા પેખેા;
હુનીયાકું દુરીજન જણોા, મન સમજ કરણી કમાવેા;
કીરીયા કરો છુટી જવો, માનઘા હેણી ઝીરી ન આવોા;
કુસિકા બેદ કોઈ ન યુંજે, ગ્રેમ ભગતી જીનું સુજે.

રે તુંહી...

સતી સીંઘા સાચસું, કુડા ન આવે કામરે;
મુનીવર એસા કીલાએ, પાઠએ ઉતમ ઢામરે. ૩૬
સતીએ કીંઘા શાહસું નેહા, ગુરને આપી અપની દેહા;
ગુર વચને આપે રહ્યા, તથ ગુરે આણી દ્યાઃ
ગ્રેમઘાઠએ પ્રીત જણી, નામ ધરાવી દાતણીઆણી;
સુરભાષુને સાહએ આણી, સીરુ ઉપર કસણી જાણી;
કસણી વીના કોઈ ન તરેઘા, કસ કરી ભગત વરેઘા.

રે તુંહી...

ગ્રેમઘાઠ કસ કરી, સુરભાષુ સીંઘા આપરે;
થીર કરી મન અપના, જર્પીઘા ગુરના જપરે. ૩૭
સતપંથ હે સાચી વાર, સતે ચાલે આવે હાથ;
લોગવરો અવીચલ રાજ, કુડ કપર ન આવે કાજ;
કાલ કોથ ધરમ ગુમાવે, કાલ રાખે સત ન આવે;
પણેલી કસોટી કસમાં લાવે, પાકો કરસણ સરવે જાવે;
મરણે પેલા મરી મરી જાવે, મીંતુ પણું તથ જ પાવે.

રે તુંહી...

મીંત પણા કીલાએ, જીવની પુરે આશરે;
ચીયુ કરણુ દીલાએ, તો રહ્યીએ પાસો પાસરે. ૩૮
પણેલા રહ્યીએ શાહસું જુગતા, કસણી કરે પામે મુગતા;
સતગુર શામસ હેવા, સતસું રાખો સાચી સેવા;
એક મને ગતમાં ભીલીએ, પર સ્ત્રી માતા ગણીએ;
પાક મને ફાન હીજે, જુદર શ્રીકર રહેણી લીજે;
હુનીયાસું દીલ ન ધરણા, સામ જણો આખર મરણા.

રે તુંહી...

હુનીયા લોલ કીલાએ, તો આખર પસ્તાયરે;
મરણે પહેલા જે મરે, તો શાહકા દરસણ પાએરે. ૩૯

સત અજવાલે મારું પાવે, ગુર વચને આપ કસાવે;
અંતર ચલણું વીસમી વાએ, સતસું ચલણું સાચા માટે;
મુશકીલ રા વેહ ચલણું, અપના ચીત શાહસું ધરણું;
વેહ પુરાણે વીચારી લોઈએ, માંએકા મેલ વેહ ધોઈએ;
સતે ખલી કોયલા થઈએ, સત વીના શાહા ન લઈએ.

રે તુંહી...

સતે ચાલણું દ્વાયણું, કોયલા કરેનું કૃપાપરે;
રાક ન લાવે દીલમાં, શાહ મીલે હોવે પાકરે. ૪૦
મરસતક થઈ આપે રહીએ, સતકા સાંહી તથળ લહીએ;
માચા મમતા ત્રશના છોડી, તેણે પ્રોત દુનીઆસું છોડી;
સાચ વિના સત ન સુજે, શાહાકી ખાત વીરલા બુજે;
મન થર અપના ધરું કીજે, સત સોહાગં અપના લીજે;
સાચ વિના સીંઘ ન થાએ, પ્રેમ એલ ધરું કર પાએ.

રે તુંહી...

સુલી ઉપર નાચણું, એલો એલણુંહારરે;
આંચ ખમે પીગુની, તો કદી ન થાએ નીરાશરે. ૪૧
પએલા સીરકા સાઠા કરણું, સીર આગળ પગલા ધરણું;
સાચે ધમાને નીશિજલ રેહેણું, પીરશાહા જાપે પાર ઉત્તરણું;
પાપ કપેર સણ દીલસું ધોણું, ધર્યુંકર નીરમલ હોણું;
હવા હીરસ કરીએ દુર, પવિત્ર થઇ પીયો તુર;
એસા લેહ મુનીવર બુજે, મુનીવર હોવે સત સુજે.

રે તુંહી...

સીર સાઠા કીલુએ, તો શાહા પાઈએ અમુલરે;
સોના કસોટી કસીએ, તો ચઉદા પાઈએ મુલરે. ૪૨
સોના સરખા તોળ હોઈએ, જો માંહેકા મેલ સારા ખોઈએ;
માંહેકા મેલ ધરું પરમાણું, હું હું પણું મેલજ જાણું;
ખોટી કાયા ગીરલ ન કીજે, ગીરલ ખોઈએ તો શાહા લીજે;
મનમાં લરજ આપ રહીએ, કાયા કંચન તથ લહીએ;
મન મારી ધરીએ ધીઅન, ચીતમાં રાખો અહંકાર.

રે તુંહી...

જુગમાં ચેતો મુનીવરે, ચેતો ચેતણુંહારરે;
કાયા કાચી દ્વારી પડે, તથ શાહા દેશો મારરે. ૪૩

સાચા સાંહી નીશાહીન સીરેવો, ધરધર વીચાપક જણો.
રેમે રેમે સાંહી પીયારા, સથ દુનિઅાડા કરે નીસ્તારા;
સુરીજન તથબા પાછાએ, જો આપે આપે આપ ગમાધાએ;
મરી મરી ખાકન થાધાએ, ધરતીકા ગુણ આપે લહીએ;
માયા મમતા દીલસું છોડીએ, એક દીલ હો સાંહી લોણીએ.

રે તુંહી...

નીશાહીન પીયુ જપીએ, છોડા જુગની આશરે;
ધર અંથારા દુર કરો, તો શાહા તેરે પાસરે. ૪૪
ગુંલત દીલસું દુર કરણા, ચીત સગલા શાહા પર ધરણા;
જુકરે ઝીકરે આપે રહીએ, દીલમાં પીયુ પીયુ કરીએ;
મનમાંની સથ અપની છોડા, બંદગી હરભ શાહસું લોણો;
દુર કરો માયાડા કાળ, સોંસાર સાગર આપ સંભાળ;
શાહા કરશે તેની સાર. સુરીજન અપના હથ દાતાર.

રે તુંહી...

દીલ વીચારો મુનીવરો, સોંસાર માયા જળરે;
પાખંડ સરવે દુર કરો, છોડા પ્રેમ જંનાળરે. ૪૫
સાચી વાર સતકી કહીએ, સત વિના પાર ન લઇએ;
સાચ વિના તીલ ન રહીએ, સતપંથમાં કસણાં સહીએ;
તંત્ર હેઠો સુરીજન લોગા. સત રાખો આપ સંલેગા.
સાચા સતગુર જગમાં જણો, અવીચળ વચન શાહ પરમાણો;
સરવે સાચી વાર જણો, મનમાં ભરમ કાંઈ ન આણો.

રે તુંહી...

મરદ દુઅારે જાળ મીલો, જો રહીએ પીયુ પાસરે;
કસણીથી કાયા આગરો, તો જાઓ અમરાપુરી વાસરે. ૪૬
મીંતુ મીલનેકા કીના ચાવા, તીને છોડીએ સરવે સાવા;
સથ સવાહ હોજક કેરા, ઝીરી ઝીરી ઝરેએ ઝેરા;
જે કો બાંધે શાહાડા શેરા, ઉનકું કીયું પડે ઝેરા;
જે કો ધર ઉગારી ચાવે, સો બોહટેરા ઝેરા આવે;
જેને મીંતુસું મીલના હોવે, સો રેહેણી સથ સુખસું સોવે.

રે તુંહી...

ઝેરા ઉનકે પુઠીએ, જેણે મીંદર કીયા દુરરે;
તીન ઉગે આથમે, ઉપર આવે સુરરે. ૪૭

ગતમાં એસી સમરણ કરીએ, જ્ય છોડવા હીલસું ડરીએ;
જ્યપ તપેથી લાવેજ રેણૂ, સાંહી અપનેસું ચીત હેણૂ,
મુનીવર સુકરીત કરીએ, ધીયાન શાહુકા હીલસું ધરીએ;
ગડ્ઝલત અપની દુરે કરીએ, નીત નીત સાહેખસું ડરીએ;
મુનીવર છચું કર પાર ઉતરીએ, ગુર વચને લુચતા ભરીએ.

રે તુંહી...

મરણે આગલ જે મરે, તેના પુરા લાગરે;
સતગુર વચને થીર રહીએ, તો પાઈએ સત સોણગરે. ૪૮
સીરકા સાથા પણેલા કરણૂં, નીત નીત પાડ પવિત્ર હોણૂં;
સંગ પીયા કે સખ્કુછ હેણૂં, સુરતા કર રેણી રેહેણૂં;
પીર વચને પાર ઉતરણૂં, ચોખા હીલ અપના કરણૂં;
સતકી બાતે સતે રેણૂં, જુલ્લીયા હંડી યું વશ કરણૂં;
મનમાંદે લીરાંત ન લાવો કાંધ, તથજ હીલમાં પાઠ્યે રેશનાંધ.

રે તુંહી...

ધર નીરમલ કીણીએ, તો શાહુ છે તુજ પાસરે;
હીલસું પીયુ જપીએ, તો પુરે તમારી આશરે. ૪૯
આશા પુરે સાચા સાહેખ, જે ચાલે ગુરનરકે વાયેક;
ગુરનર જણૂં પરતક દેવા, નીત નીત કરો ભાઇ ઉનકી સેવા;
સેવાએ જગો મુનીવર ભાઇ, જણે પીર શમસ કરો સત કમાઇ;
ગુરજી જાંણું દીપે જણૂં, શાહુ ફેલમ હેશે પરમાણૂં;
ગુરનર પરતક જણૂં, પીર શાહુકું સત પીછાણૂં.

રે તુંહી...

નવ ખંડ સપત દીપમેં, અને સાહેખ હુએ ભરપુરરે;
શાહુ શમસને સીરેચીએ, તો વીધન હોવે દુરરે. ૫૦

(સુરભાષુ સમાપ્ત.)

વેલ સુરભાણી.

— એકદિનાંશ —

ગુર શમસ સાહેબ જાળુ, ગજની હેશમાં કીયા આણુ;
આવી બેડા પાછર માંહે, ગત સધલી આવી તાંચે;
લાગી પાંચે પરણ્ણામ કરે, તેડી ચાટ્યા આપણે ધરે;
રાજે સુણી જામ ગીરાસી, સોનારી હુએ પીરકી દાસી;
સુરભાણુ ઉનકા પુતા, સેજ સારી ઉપર સુતા.

૨ તુંઢી...

આંગણે એસાડીયા, ગુરજ કહે ગીનાનરે;
સુરભાણુ સુતા જગીયા, ઉઠી કરે સનાનરે.
કરી સનાન સનમુખે આવે, પીર શાહામું વાત કહાવે;
ગુર ગીનાન પીરછાવે, બેં સંગલો સુરભાણુ આવે;
દીનકી રાહા ઉનકું આવી, પીર સાહેએ પીરછાવી;
તથ સુરભાણુ લાગા પાંચે, ગુર હમારી જલો આંચે;
તથ પીર કરે ફરમાના, સુરભાણુ પીર શાહા જાના.

૩ તુંઢી...

પીર શાહા પીછાણ્યા, ચેતા કહાવ્યા તખરે;
પીર નીયમ આલીયા, રાજ મેલીયા સખરે.
નીયમ લઈ નીરત રાખી, હમતો હુએ અહે આડી;
ખાક ખોલીયા બંડા કહાવે, આપર ખાક છોકરે જાવે;
પીરશાહા હમકું નીમ પાવે, હમ સહી વર્ગકુંડ જાવે;
એસા વચન કીયા જામ, ગુર કેલ આલીયા તખ;
કેલ કરાર એસા કરીયા, સધલી ભગતી લઘ વરીયા.

૪ તુંઢી...

ભગતી શાહાકી કરે, જપે હરીકા નામરે;
સાચા સીંહક હમાત હે, દીલ ન રાખે દામરે. ૩

દામથી દીલ મેલે અલગો, શાહુકે પાલવ આવી વહાગે;
પાલવ વહાગે હુમેરે પુતા, સુખસું જઈ સેને સુતા;
આનંદ હોવે ઉનકું આજ, સધલા પુરો તીનકા કાજ;
બાપ કરી એલાની લીજે, વચ્ચન કંદુ એક ન કીજે;
સેહેજે સુખસું રમતા રમે, તીયું આપકું એટા ગમે.

૨ તુંહી...

બાપકું એટા ગમે, સમજે સતની વાટરે;
પ્રીત બાંધી ચીયાસું, તો ઉતરે વીસમી ગાઠરે.
સંવત અગ્રીયારસો પચ્ચેતર, ગુર શમસ આવીયા વેર;
ગતમાં આવી પીર પાયા, સુરલાણુ ગતમાં આયા;
ગત સગલીએ પીર હીઠા, સાખું વાણી ઓલે મીઠા;
પીર કરે સારી આતાં, સુરલાણુ હમારે સાથાં;
પરણાવીએ એનકું આજ, પીર કહેવે ગત જમાથ.

૩ તુંહી...

પુતરને પરણાવીએ, તથ જા પોચે આશરે;
શાહુ શમસ પરણાવીએ, સો સુરલાણુ દાસરે.
સુરલાણુ શાસ્ત્રી જાણુ, સથ ગરથ ઓલે મુખ વાણુ;
એ કુછ ગુરે આપી બાત, તે ગુરલાણુને આવી હાથ;
એસા હરીજન શાહુકા કહેવે, તું ગુરકું અતી સોણાવે;
હરીકી બાતાં અંતર લાવે, સુરલાણુ ભગત કહેવે;
પીર શમસ રાખે ચાવ, ગત સગલી ઉપર રાખે લાવ.

૪ તુંહી...

ભાવ ભગતી જે કરે, સો હરુકા દાસરે;
આજકલ છેલી સંધમાં, આવી કરે વાસરે.
ખારમી સહી પુરી આએ, સુરલાણુ ગતમાં પાએ;
શાહુ શમસના દાસ કહેવાએ, હેસ વીદેશે રમતા આએ;
જાં મુખી સંધ પુરી થાએ. તાં લગી ભગત કીલાએ;
ગુજરાતમાં કરે વાસ, સેવા કરે ગુરુલુ પાસ;
ગુરુલુ નામ ઉનકા રાખે, કીલાવે શામદાસ કાંકે.

૫ તુંહી...

શામદાસ કીલાવે, શાસ્ત્રી અપારરે;
સહુ હાથ જોડી રહે, એસા શાદુંદા દાસરે.
૬

ચાર ખંડ માંહે ઉનકા નામ, ગુર કહે એસા મેરા કલામ;
ભીર શાસ્ત્રથે ધરીયા હાથ, રેહવે સદા ગુરજી કે સાથ;
ગુર ગીનાની હાસ કીલાવે, સહુ ઉનકા દરસણ પાવે;
પાપ સરવે તેના બાસે, જે કો ગુર ગીનાને ચાસે;
ગુરસું રાખે નીત પીઅાર, ઉનકા હોથે બન અવતાર.

રે તુંહી...

બન અવતાર ઉનકા, કીલાવે હરકા હાસરે;
આરમી સીધી બોલશે, રેહવે ગુરને પાસરે.
ચીણ મહાચીણ ઉનકા રોજાં, સલામ આવે રાણી સુરજાં;
રાણી સુરજાં કમલા કુંઘર, આવે સધલી લોં રઘ્યત;
સરવે આવે દરસણ કાજ, સુરભાણ હરીજન હાસ;
ગુરનરકા હે કલામ, સરવ રોજે કરે સલામ;
દરગા કરી માને આજ, સીંખાં સરવે ઉનકા કાજ.

રે તુંહી...

સાડી સાત કરેડી, નીમેઆ પીરકે નામરે;
દરગે આવી કરી, વરે હરીના ધીયાનરે.
દરગામાં આવે હોયે હેવા, સુરભાણ તણી કરે સેવા;
સુરજાં રાણીની ષેટી જાણું, અજીવા વળાં હોતુંકા નામ;
રાત દીવસ કરે છે સેવા, લોં રઘ્યત લાવે મેવા;
ગુરનર ઉપર છે ધમાન, કહેરો સતગુર જાનાં;
દરગા તણી કરે છે સેવા, હરી લક્ત દરસણ લેવા.

રે તુંહી...

હરી દરશાણ કરે, જાન વીચારી વેદરે;
સહુ સતોખી મીલીઆ, કોણ ન જણે બેદરે. ૧૦
વેદ શાસ્ત્ર વિચારી બોયે, દરસણ શાહુકા પાવે સોયે;
સેવા કરે હરીજન અપને, લુકુર ખંડગી કરે તપને;
આલ ધમામ ઉનકું સુને, જાન વિચારી વિરલા થુને;
ભીર અપના ખરા સોયે, જે નથીને મુસલ્લે હોયે;
આલ ધમામ સાહેબ કાહાવે, જે અલીને તખતે આવે.

રે તુંહી...

આલ ધમામ તે કહીયે, જે તખતે બેસે જાણુરે;
ભીર ઝુરશીદ કીલાવે, નથુંવત નીરવાણુરે. ૧૧

કલજુગમાં પીરખેણોત ડીલાવે, તીસથી સેંઘા કણું ન જાવે;
 વેદમાં લીખીએઓ તે ખરો, ગુર હેખાડે તેવા કરેદુ
 તો તમારા સરસે કાજ, અમરાપુરીમાં કર્શી રાજ;
 હેખો અગત તણી ખેલ, સુરભાષુ તણી સુણો વેલા;
 પીર શમસ એલે જાન, અલયાગતને હેવો માન.

રે તુંહી...

શાહી શમસ પરખોધેએા, સુનો તીનકા વીચારે;
 અગત એસા કહુવેએા, પોતા પણેલે પારે. ૧૨

(સુરભાષુની વેલ સમાસ.)

